

MONITOR KOREAŃSKI

PAŹDZIERNIK 2019

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie. Monitor opracowała mgr Joanna Beczkowska.

MONITOR KOREAŃSKI

PAŹDZIERNIK 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

6 października: Seul planuje zakończyć prace nad umowami o wolnym handlu przed szczytem z ASEAN. Błękitny Dom poinformował, że trwają prace nad ukończeniem porozumień handlowych z Malezją, Filipinami i Indonezją. Korea Południowa poszukuje możliwości rozszerzenia relacji gospodarczych z poszczególnymi państwami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej przed wspólnym szczytem w Busan w przyszłym miesiącu. Jednym z kluczowych elementów polityki gospodarczej i zagranicznej Prezydenta Moon Jae-ina jest zwiększenie zróżnicowania partnerów gospodarczych Korei Południowej. Seul posiada już umowy o wolnym handlu z Wietnamem i Singapurem, a także porozumienie z całym stowarzyszeniem ASEAN.

8 października: Korea Południowa przedłuży zagraniczne misje wojskowe. Prezydent Moon Jae-in oraz ministrowie podczas posiedzenia Rady Państwowej zatwierdzili wniosek o przedłużenie misji wojskowych u wybrzeży Somalii i Zjednoczonych Emiratów Arabskich do końca grudnia 2020 roku. Koreańska jednostka wojskowa jest obecna w Zatoce Adeńskiej od 2009 roku, gdzie wspiera walkę z piractwem. Rada dyskutowała także na tematy gospodarcze, w tym możliwość wykorzystania marki państwowej w promowaniu produktów małych i średnich przedsiębiorstw poza granicami Korei.

14 października: Minister Sprawiedliwości podał się do dymisji. Cho Kuk objął stanowisko ministra sprawiedliwości w ubiegłym miesiącu pomimo braku poparcia ze strony Zgromadzenia Narodowego. Były Minister Sprawiedliwości był kluczowym współpracownikiem Prezydenta Moon Jae-

**Minister
Sprawiedliwości
podał się do
dymisji**

Rząd nie zamierza jednak
zwalniać tempa prac nad
reformą prokuratury i
całego systemu wymiaru
sprawiedliwości.

ina i miał przeprowadzić reformie prokuratury. Objęcie funkcji ministra sprawiedliwości przez Cho Kuka podzieliło społeczeństwo, a od miesiąca odbywały się zarówno marsze poparcia, jak i protesty przeciwko Ministrowi. Z krytyką spotkał się także Prezydent, którego sondaże poparcia znacząco spadły w ostatnim czasie. Minister Sprawiedliwości ogłaszając rezygnację ze stanowiska oświadczył, że nie chce „obciążać Prezydenta i rządu sprawami rodzinnymi”, odnosząc się do oskarżeń wobec żony. Cho Kuk podał się do dymisji wkrótce po ogłoszeniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości zmniejszenia wielkości Specjalnego Biura Śledczego w prokuraturze, które prowadziło dochodzenia w sprawach politycznych. W Korei Południowej brakuje zaufania publicznego względem prokuratury i reformy tego organu żądano od lat. Partie opozycyjne nazwały decyzję o ustąpieniu ze stanowiska za „spóźnioną, ale nieuniknioną” biorąc pod uwagę zarzuty o korupcję dotyczące rodziny byłego Ministra. Bareunmirae oraz Partia dla Demokracji i Pokoju wyraziły również poparcie dla reformy prokuratury i całego systemu sprawiedliwości. Natomiast Prezydent Moon Jae-in przeprosił obywateli za „spowodowanie konfliktu społecznego wynikającego z wyboru nowego ministra sprawiedliwości”.

22-24 października: Japonia i Korea Południowa poszukiwały możliwości naprawy relacji dwustronnych. Premier Lee Nak-yon reprezentował Koreę Południową podczas ceremonii intronizacji cesarza Naruhito, a następnie spotkał się z premierem Abe Shinzo. Podczas spotkania premierów zgodzono się, co do potrzeby współpracy w zakresie denuklearyzacji KRLD. Omówienie możliwości naprawy relacji dwustronnych, które ucierpiały wskutek sporu handlowego nie przyniosło jednak zakładanych rezultatów. Strona japońska podtrzymała wcześniejsze stanowisko, uznając spory historyczne za rozwiązane poprzez traktat z 1965 roku. Premier Abe wyraził również nadzieję, że Korea Południowa „dotrzyma zobowiązań” wobec trójstronnego sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Premier Lee Nak-yon przekazał stronie japońskiej list od Prezydenta Moon Jae-ina, w którym znalazło się wezwanie do rozwiązania dwustronnych sporów. Nie ustalono jednak możliwego terminu spotkania przywódców Japonii i Korei Południowej, podczas którego sposoby naprawy relacji zostałyby szerzej omówione.

22-24 października: na Hawajach odbyła się kolejna runda negocjacji ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie podziału kosztów obrony. W Honolulu odbyły się amerykańsko-południowokoreańskie konsultacje w sprawie umowy o środkach specjalnych (Special Measures Agreement), która określa podział kosztów stacjonowania amerykańskich sił zbrojnych. Pierwsza tego typu umowa została zawarta w 1991 roku, a obecnie obowiązująca wygaśnie wraz z końcem tego roku. W Honolulu po raz pierwszy stronę południowokoreańską reprezentował nowy negocjator Jeong Eun-bo. Waszyngton liczy na większy udział finansowy strony koreańskiej w podziale kosztów. Natomiast Seul podkreśla, że oprócz bezpośredniego wkładu finansowego, zapewnia wyposażenie czy obsługę baz.

25 października: Korea Południowa zrezygnuje ze statusu państwa rozwijającego się. Minister Finansów Hong Nam-ki ogłosił, że rząd ostatecznie zdecydował o rezygnacji ze statusu państwa rozwijającego się w Światowej Organizacji Handlu (WTO). Zmiana statusu jest odpowiedzią na inicjatywę Stanów Zjednoczonych, która zmierza do aktualizacji porządku światowego handlu. Według Ministerstwa Finansów pozostanie przy statusie państwa rozwijającego się mogłoby w przyszłości osłabić pozycję Korei południowej w negocjacjach z WTO. Wcześniej status ten, pomimo znacznego rozwoju gospodarczego, był utrzymywany ze względu na ochronę sektora rolniczego.

28 października: Seul wyznaczył nowy kierunek w wykorzystaniu technologii w administracji. Prezydent Moon Jae-in podczas jednej z największych konferencji technologicznych w Seulu zapowiedział, że Korea Południowa zamierza stać się globalnym liderem w sektorze sztucznej inteligencji (AI). Ma być to nowy kierunek innowacyjnego rozwoju państwa. Prezydent ogłosił projekt „AI-government”, który jest oparty o system e-government (e-administracja), z powodzeniem wcielony w Korei Południowej. Obecnie inne państwa, w tym z regionu Europy Środkowo-Wschodniej często współpracują z Koreą w zakresie wdrażania rozwiązań typu e-government. Prezydent oświadczył, że jeszcze w tym roku rząd przedstawi nową „krajową strategię sztucznej inteligencji”, która ma wykorzystywać możliwości kraju w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT).

29 października: Prezydent Moon Jae-in wsparł kampanię rozwoju obszarów wiejskich. Prezydent Moon Jae-in uczestniczył w zgromadzeniu Saemaul Undong w Suwon. Ruch Saemaul Undong był kluczową inicjatywą polityczną Prezydenta Park Chung-hee, zrzeszającą obywateli w celu modernizacji wsi. Dziś nie posiada już scentralizowanej struktury, zrzeszając działaczy organizacji obywatelskich. Podczas wydarzenia Prezydent Moon Jae-in zachęcał lokalnych mieszkańców do brania udziału w różnych programach rozwojowych. W wydarzeniu udział wzięło ponad 5 tysięcy osób, w tym także Ambasadorowie państw afrykańskich, wykazujących chęć stworzenia podobnej inicjatywy. W Korei Południowej ruch Saemaul Undong przyczynił się do zmniejszania różnicy w dochodach między obszarami wiejskimi i miejskimi, a opierał się na zasadach samopomocy i współpracy społeczności lokalnych. Prezydent Moon Jae-in zaoferował państwom rozwijającym się pomoc w postaci dzielenia się doświadczeniem z zakresu rozwoju gospodarczego. Jedną z takich inicjatyw ma być wspólny projekt z Laosem, który zakłada rozwój społeczności wiejskiej.

II.KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 października: koreańska firma SK Innovation dostała grant na budowę fabryki w Polsce. Firma SK Innovation otrzymała wart 80 milionów złotych rządowy grant na budowę zakładu części do samochodów elektrycznych w Dąbrowie Górniczej. Minister Inwestycji i Rozwoju Jerzy Kwieciński oświadczył, że Polska popiera inwestycje, które mają wzmacniać gospodarkę zaawansowanymi technologiami. Obecność SK Innovation w Polsce to nie tylko nowe miejsca pracy, ale transfer nowoczesnych technologii oraz wiedzy i umiejętności pracowników. Koreański inwestor otrzymał największy możliwy grant w ramach „Programu wsparcia inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020”. Budowa w Dąbrowie Górniczej fabryki separatorów do baterii litowo-jonowych będzie pierwszą w Europie inwestycją jednej z największych południowokoreańskich firm sektora energetyczno-chemicznego. Fabryka ma zostać otwarta do końca 2021 roku. Przedstawiciele Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej wyrazili nadzieję, że inwestycja SK Innovation przyciągnie innych partnerów koreańskiej firmy. SK Innovation nawiązała także współpracę z samorządem Dąbrowy Górniczej, przekazując fundacji Godne Życie 200 tysięcy złotych dotacji na zakup oczyszczaczy powietrza do szkół.

4 października: w tym roku Korea Południowa wyprzedziła Niemcy pod względem ilości inwestycji na Węgrzech. W Budapeszcie odbyła się zorganizowana przez Węgierską Agencję Promocji Inwestycji konferencja Inspirujące Węgry, podczas której omówiono potencjał inwestycyjny Węgier. Podczas wydarzenia odnotowano rosnącą liczbę inwestycji na Węgrzech, w tym koreańskich. W pierwszych dwóch kwartałach tego roku najsilniejszym inwestorem okazała się Korea Południowa, która wyprzedziła tradycyjnie przodujące na tym polu niemieckie przedsiębiorstwa. W przyszłości można spodziewać się jeszcze większej obecności koreańskich firm w sektorach związanych z nowymi technologiami. Podczas wydarzenia Minister Spraw Gospodarczych i Handlu Péter Szijjártó zwrócił uwagę, że od 1 października wszedł w życie nowy system finansowania inwestycji zagranicznych. Rząd Węgier oświadczył, że celem nie jest już tworzenie miejsc pracy, ale rozwój technologiczny i nowy system ma sprzyjać inwestycjom w badania i nowe technologie.

7 października: kwestie związane z inwestycjami zdominowały konsultacje ministrów spraw zagranicznych Polski i Korei Południowej. W Seulu odbyło się spotkanie Grupy Roboczej ds. Cyberbezpieczeństwa, powołanej w ramach Procesu Warszawskiego. Pod przewodnictwem Polski, Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej odbyła się inauguracyjna sesja, w której uczestniczyli przedstawiciele 50 państw. Podczas wizyty w Seulu doszło także do spotkania Ministrów Spraw

Zagranicznych Jacka Czaputowicza i Kang Kyung-wha. Obie strony omówiły możliwości rozwoju partnerstwa strategicznego oraz współpracy w takich dziedzinach jak lotnictwo, przemysł zbrojeniowy, infrastruktura, energia i relacje międzyludzkie. Korea Południowa wykazała zainteresowanie wzięciem udziału w kluczowej polskiej inwestycji jaką ma być budowa centralnego portu komunikacyjnego. Minister Czaputowicz spotkał się także z Ministrem ds. Zjednoczenia Kim Yeon-chulem, aby omówić rozwój sytuacji na Półwyspie Koreańskim i postęp negocjacji między KRLD i Stanami Zjednoczonymi. Podczas wizyty w południowokoreańskiej stolicy Minister Czaputowicz spotkał się także z przedstawicielami środowisk naukowych.

8 października: we Wrocławiu otwarto centrum edukacyjne firmy LG Chem. Wicewojewoda Dolnośląski Jarosław Kresa oraz Ambasador Republiki Korei Sun Mira wzięli udział w spotkaniu zorganizowanym przez LG Chem dla reprezentantów lokalnych władz. Podczas spotkania odbyło się otwarcie centrum kształcenia zawodowego młodzieży. Placówka we współpracy z wybranymi szkołami branżowymi będzie prowadzić zajęcia na kierunku automatyk i elektromechanik.

15 października: możliwości wzmocnienia współpracy dwustronnej zostały omówione przez Serbię i Koreę Południową. Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Moon Hee-sang został zaproszony przez Prezydenta Serbii Aleksandara Vučića. Przewodniczący Moon Hee-sang zauważył, że Serbia może stać się „magnesem” dla południowokoreańskich firm w regionie Bałkanów, jeśli rząd zaoferuje „silne wsparcie” dla inwestorów. Strona południowokoreańska wyraziła nadzieję, że poprzez współpracę gospodarczą dwustronne relacje zostaną pogłębione. Seul poszukuje obecnie partnerstw „korzystnych dla obu stron”, szczególnie w sektorze IT. W odpowiedzi Prezydent Serbii zapewnił, że jego rząd dokłada wszelkich starań, aby stworzyć korzystne warunki dla południowokoreańskich inwestycji. Prezydent Vučić wystosował także zaproszenie dla Prezydenta Moon Jae-ina do odwiedzenia Belgradu „w odpowiednim czasie”. Oba państwa obchodzą w tym roku 30. rocznicę nawiązania relacji dyplomatycznych, jednak skala towarzyszących wydarzeń w porównaniu do Węgier jest znacznie mniejsza. Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego uczestniczył także w posiedzeniu Unii Międzyparlamentarnej w Belgradzie. W tym czasie Przewodniczący Moon Hee-sang spotkał się także z szefową rosyjskiej Rady Federacji Walentiną Matwijenko, którą poprosił o wsparcie procesu denuklearyzacji na Półwyspie Koreańskim. Seul wyraził nadzieję, że Rosja przekona KRLD do kontynuowania negocjacji ze Stanami Zjednoczonymi podczas spotkania z przedstawicielami północnokoreańskiego parlamentu, którzy w tym miesiącu zostali zaproszeni przez Przewodniczącą Matwijenko.

16 października: w Warszawie otwarto biuro koreańskiej firmy Hyundai Rotem.

W ceremonii otwarcia uczestniczyła Ambasador Sun Mira, przedstawiciele warszawskiego biura Koreańskiej Agencji Promocji Handlu i Inwestycji oraz prezes spółki Tramwaje Warszawskie. W tym roku koreańska firma wygrała przetarg na dostarczenie nowych tramwajów w Warszawie. Będą to pierwsze w Europie tramwaje wyprodukowane przez koreańską firmę. Hyundai Rotem wyraził nadzieję, że współpraca z Warszawą przyczyni się do zdobycia kolejnych rynków w Europie.

18 października: Prezydent Moon Jae-in poszukiwał wsparcia dla działań pokojowych wśród Ambasadorów.

Do Błękitnego Domu zostali zaproszeni szefowie wszystkich misji dyplomatycznych w Seulu. Podczas wydarzenia Prezydent Moon Jae-in zwrócił się do Ambasadorów o wsparcie wysiłków obu Korei i Stanów Zjednoczonych na rzecz denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego. Prezydent ponownie zwrócił się do społeczności międzynarodowej z ofertą przekształcenia strefy zdemilitaryzowanej w „strefę pokoju”.

20-24 października: kwestie związane ze współpracą dwustronną zostały omówione przez Koreę Południową i Czechy.

Delegacja Komisji ds. Stosunków Zagranicznych, Obrony i Bezpieczeństwa Senatu Republiki Czeskiej odwiedziła Seul, aby omówić najważniejsze kwestie związane ze współpracą dwustronną. Delegacji przewodniczył Senator Pael Fischer, a towarzyszyli mu Tomáš Jirsa, Jan Sobotka i Ladislav Faktor. Senatorowie spotkali się z przewodniczącym Komisji ds. Stosunków Międzynarodowych i Zjednoczenia Zgromadzenia Narodowego Yoon Sang-hyunem oraz przewodniczącym Parlamentarnego Stowarzyszenia Przyjaźni Czesko-Koreańskiej Kim Bo-kyumem. W konsultacjach uczestniczyli także przedstawiciele Ministerstw Spraw Zagranicznych, Obrony i Zjednoczenia. Obie strony omówiły możliwości wzmocnienia partnerstwa strategicznego, w tym współpracy w takich dziedzinach jak kultura, energia, innowacje, telekomunikacja czy bezpieczeństwo cybernetyczne. Dyskutowano także na temat współpracy w zakresie sztucznej inteligencji, dziedziny w której Korea Południowa ma ambicję, aby stać się światowym liderem. Poruszono także kwestie związane z bezpieczeństwem w regionie Azji Wschodniej. Głównym celem wizyty czeskiej delegacji było omówienie możliwości współpracy w zakresie nowoczesnych technologii, w tym rozwój sieci 5G w Czechach. Z tego powodu senatorowie odwiedzili także takie firmy jak Samsung i SK-Telcom. Ostatnim punktem wizyty były spotkania z przedstawicielami koreańskich biur podróży, z którymi konsultowano możliwości współpracy z czeskimi firmami w zakresie turystyki.

21-23 października: Czechy prowadziły dyplomację gospodarczą w Seulu i Busan.

W ramach projektu „Discover Czech Specials 2019” zaprezentowano w Seulu i Busan szeroką ofertę produktów i usług czeskich firm i instytucji. W południowokoreańskiej stolicy, a następnie portowym mieście Busan Ambasada

Czech oraz organizacja CzechTourism zorganizowały spotkania typu B2B dla przedstawicieli firm czeskich i koreańskich. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się turystyka. Strona czeska była zaskoczona, że koreańskie agencje turystyczne wyraziły zainteresowanie nie tylko Pragą, ale innymi regionami posiadającymi zabytki historyczne. Biuro organizacji CzechTourism działa w Korei Południowej od 5 lat i przyczyniło się do wzrostu zainteresowania turystyką do Czech. Kierownik Departamentu Handlu i Gospodarki w Ambasadzie Czech w Seulu Pavel Kalina uznał spotkania za udane i wzmacniające rozpoznanie państwowej marki, promowanej pod hasłem „Republika Czeska – kraina opowieści”.

23 października: w Seulu odbyło się przyjęcie z okazji 30. rocznicy nawiązania relacji dyplomatycznych z Węgrami. W Seulu Ambasada Węgierska zorganizowała przyjęcie z okazji rocznicy powstania węgierskiego, a także 30. rocznicy nawiązania relacji dyplomatycznych z Koreą Południową. W wydarzeniu udział wzięli Ambasador Węgier Mozes Csoma, przewodniczący Komitetu Spraw Zagranicznych w węgierskim parlamencie Zsolt Nemeth, Wiceminister Spraw Zagranicznych Lee Tae-ho, a także Park Chul-un, kluczowy doradca Prezydenta Roh Tae-woo, który odegrał znaczącą rolę w nawiązaniu dwustronnych relacji dyplomatycznych. Katastrofa statku wycieczkowego na rzece Dunaj, która pozbawiła życia południowokoreańskich turystów w maju tego roku nie położyła się cieniem na obchodach 30. rocznicy nawiązania relacji dyplomatycznych. Z tej okazji w każdym miesiącu odbywały się różne wydarzenia kulturalne, głównie za sprawą węgierskiego Ambasadora. Do największych osiągnięć współpracy dyplomatycznej w tym roku można zaliczyć spotkania ministrów spraw zagranicznych w maju i czerwcu, otwarcie bezpośredniego połączenia lotniczego między Budapesztem a Incheon (obsługiwanego przez polski LOT), a także planowane na grudzień otwarcie Węgierskiego Instytutu Kultury w Seulu.

27 października: Korea Południowa coraz chętniej inwestuje w Europie w rynek nieruchomości. Według raportu firmy doradczej Savills w tym roku Korea Południowa zainwestowała w Europie rekordowe 6,2 miliarda euro. Również w Polsce zwiększył się udział kapitału południowokoreańskiego na rynku nieruchomości komercyjnych. Koreańczycy inwestują głównie w nieruchomości biurowe oraz magazynowe. Według Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu Polska znajduje się w pierwszej piątce wśród europejskich rynków nieruchomości, którymi jest zainteresowana Korea Południowa.

29 października: w Budapeszcie odbył się szczyt motoryzacyjny Grupy Wyszehradzkiej. Wydarzenie zostało zorganizowane przez korporację Hyundai oraz Węgierskie Stowarzyszenie Przemysłu Motoryzacyjnego. W ceremonii udział wzięli Ambasador Republiki Korei na Węgrzech Choi Kyoo-sik oraz przedstawiciele koreańskiej branży motoryzacyjnej. Szczyt był okazją do podsumowania

dotychczasowej współpracy w tym sektorze między Koreą Południową a Węgry, Polską, Czechami i Słowacją.

III.RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

2 października: Seul wyraził zaniepokojenie północnokoreańskimi testami raketowymi. Rada Bezpieczeństwa Narodowego (NSC) zebrała się na nadzwyczajnym posiedzeniu, aby omówić doniesienia związane z nowymi testami raketowymi przeprowadzonymi przez KRLD. Według południowokoreańskiego Kolegium Połączonych Szefów Sztabów Korea Północna wystrzeliła niezidentyfikowany pocisk w kierunku Morza Japońskiego (Morza Wschodniego). NSC wyraziło zaniepokojenie możliwością, że testowany pocisk został wystrzelony z okrętu podwodnego. Ponadto Seul wyraził obawę, że działanie Pjongjangu może zostać odebrane jako prowokacja przed wznowieniem negocjacji ze Stanami Zjednoczonymi. Podczas nadzwyczajnego posiedzenia ustalono, że zostanie przeprowadzona dokładna analiza intencji Pjongjangu poprzez ścisłą współpracę między organami wywiadowczymi Korei Południowej i Stanów Zjednoczonych.

4 października: czy międzynarodowe korporacje będą mogły inwestować w Obszarze Przemysłowym Kaesong? Prezydent Moon Jae-in podczas spotkania z przedstawicielami środowiska biznesowego omówił problemy ekonomiczne, z którymi boryka się Korea Południowa. Jednym z poruszonych tematów była możliwość ponownego otwarcia Obszaru Przemysłowego Kaesong w Korei Północnej. Przewodniczący Koreańskiej Federacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw Kim Ki-mun zauważył, że obecność międzynarodowych korporacji zagwarantowałaby niezależność funkcjonowania obszaru od zmian politycznych w Korei Południowej. Kompleks Kaesong został zamknięty w 2016 roku i jego ponowne otwarcie jest uzależnione od postępów w procesie denuklearyzacji KRLD. Według przedsiębiorców należy zmniejszyć ryzyko ponownego zamknięcia obszaru, aby ponownie uczynić go atrakcyjną lokalizacją dla inwestycji. Błękitny Dom nie poinformował, czy Prezydent przystanie na propozycję środowiska biznesowego i podejmie wysiłki na rzecz przekształcenia Kaesong w międzynarodową strefę przemysłową.

4 października: Seul podtrzymał chęć bycia współgospodarzem Igrzysk Olimpijskich z Koreą Północną. Prezydent Moon Jae-in wyraził niesłabnące poparcie dla wspólnego startu obu Korei w konkursie na gospodarza Igrzysk Olimpijskich w 2032 roku. W lutym tego roku komitety olimpijskie Korei Południowej i KRLD wysłały wspólne zgłoszenie do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Seul wyraziła nadzieję, że współpraca sportowa ponownie przyniesie nowe otwarcie

w relacjach międzykoreańskich, jak to było w przypadku Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pjongczangu w 2018 roku.

10 października: uciekinierzy z KRLD byli narażeni na promieniowanie. Rząd Korei Południowej od 2017 roku prowadzi wśród uchodźców z KRLD badania pod kątem promieniowania. Według opublikowanych danych u ośmiu z dziewięciu osób, które w Korei Północnej mieszkały w pobliżu ośrodka badań nuklearnych Punggye-ri wykryto ślady wskazujące, że były narażone na promieniowanie, jednak nie w ostatnich miesiącach. W maju ubiegłego roku władze Korei Północnej wyburzyły ośrodek Punggye-ri jako dowód na zaangażowanie w proces denuklearyzacji. Wcześniej w tym miejscu przeprowadzono wszystkie sześć prób nuklearnych, z których ostatnia miała miejsce we wrześniu 2017 roku.

21 października: Korea Południowa i Dowództwo Organizacji Narodów Zjednoczonych rozpoczęły pracę nad wspólnymi przepisami dotyczącymi strefy zdemilitaryzowanej. Minister ds. Zjednoczenia Kim Yeon-chul oświadczył, że wraz z Dowództwem Organizacji Narodów Zjednoczonych (United Nations Command) opracowywane są przepisy, mające na celu redukcję różnic w zakresie egzekwowania zasad określających wjazd do strefy zdemilitaryzowanej. UNC sprawuje jurysdykcję nad strefą zdemilitaryzowaną, wydając pozwolenia na przekroczenie granicy zarówno żołnierzom, jak i osobom cywilnym. W sierpniu ubiegłego roku UNC nie wydało pozwolenia na przewóz materiałów niezbędnych do prowadzenia międzykoreańskich prac nad unowocześnieniem połączeń kolejowych. Seul wyraził obawę, że różnice w egzekwowaniu przepisów mogą mieć negatywny wpływ na dalszą wymianę międzykoreańską. Ponadto Seul planuje coraz bardziej otwierać strefę zdemilitaryzowaną na działalność turystyczną i dyplomatyczną, co zaproponował Prezydent Moon Jae-in przed Zgromadzeniem Ogólnym ONZ we wrześniu. Przekształcenie strefy zdemilitaryzowanej w „strefę pokoju” zwiększa potrzebę złagodzenia przepisów dotyczących przemieszczania się w tym obszarze. Jednocześnie Ministerstwo ds. Zjednoczenia zapewniło, że wszelkie konieczne środki bezpieczeństwa wymagane przez UNC zostaną zachowane przy opracowywaniu wspólnych przepisów.

25 października: Korea Północna zażądała rozbiórki południowokoreańskich budynków w Górach Diamentowych. Wspólny projekt turystyczny w Górach Diamentowych został zamrożony w 2008 roku. Jego pozostałościami są resorty turystyczne takich spółek jak Hyundai. Przewodniczący Kim Jong-un uznał południowokoreańskie budynki za „zacofane symbole kapitalizmu” i zażądał ich przebudowy. W piśmie przekazanym Ministerstwu ds. Zjednoczenia znalazła się prośba o przekazanie niezbędnych do rozbiórki dokumentów. Strona południowokoreańska zapewniła, że poszukuje „kreatywnego” rozwiązania problemu projektu turystycznego w Górach Diamentowych, biorąc pod uwagę zarówno

międzykoreańskie porozumienia, jak i międzynarodową sytuację, w tym sankcje ograniczające dwustronną współpracę. Ponadto Seul zamierza chronić prawa własnościowe południowokoreańskich przedsiębiorców. Należy podkreślić, że strona północnokoreańska nie wyraziła chęci omówienia tej sprawy podczas dwustronnego spotkania, a jedynie pisemną wymianę propozycji.

31 października: Przewodniczący KRLD przekazał kondolencje Prezydentowi Korei Południowej. Przewodniczący Kim Jong-un poprzez Panmundżom przekazał kondolencje z powodu śmierci matki Prezydenta Moon Jae-ina. Wiadomości z kondolencjami nie powinna jednak być interpretowana jako chęć strony północnokoreańskiej do wznowienia kontaktu z Seulem, a jedynie gest dyplomatyczny: jeszcze tego samego dnia KRLD przeprowadziła testy dwóch niezidentyfikowanych pocisków, co przez część opinii publicznej w Korei Południowej zostało odebrane jako obraźliwe w dniu pogrzebu matki Prezydenta. Jednocześnie nie można wykluczyć, że osobista wiadomość od Kim Jong-una świadczy o chęci podtrzymania przez przywódcę KRLD przyjaznych relacji z Prezydentem Moon Jae-inem.

31 października: Seul wyraził zaniepokojenie północnokoreańskimi testami rakietowymi. Rada Bezpieczeństwa Narodowego (NSC) wyraziła niepokój w związku z wystrzeleniem przez Koreę Północną dwóch niezidentyfikowanych pocisków. Jednocześnie odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady, podczas którego dokonano analizy możliwych intencji KRLD. 1 listopada szef Rady Bezpieczeństwa Narodowego Chung Eui-yong poinformował Zgromadzenie Narodowe o braku wzrostu zagrożenia ze strony KRLD. Według NCS Korea Południowa jest przygotowana pod względem obrony przeciwrakietowej i północnokoreańskie testy nie powinny budzić obaw w społeczeństwie.

KOMENTARZ

Ogłoszona w tym miesiącu decyzja o przebudowie kurortu w Górach Diamentowych może być kluczowym momentem dla stosunków międzykoreańskich: albo doprowadzi do całkowitego ich zerwania, albo zmobilizuje do wznowienia współpracy. Przewodniczący Kim Jong-un ogłosił kompleksowy plan stworzenia strefy turystyki i kultury w Górach Diamentowych. Realizacja doktryny samowystarczalności wymaga jednak usunięcia, cytując lidera KRLD, „wszystkich nieprzyjemnie wyglądających obiektów” wybudowanych przez południowokoreańskich „kapitalistów” na rzecz nowoczesnych północnokoreańskich rozwiązań. Należy zauważyć, że wysuwając swoje żądanie, Przewodniczący Kim Jong-un wyraził oczekiwanie przebudowy budynków, a nie całkowitego ich

zniknięcia, co powinno nastąpić w „porozumieniu z odpowiednią jednostką ze strony południowokoreańskiej”. Jednocześnie Pjongjang nie jest gotowy na bezpośrednie konsultacje, a całą sprawę chce załatwić za pomocą wymiany dokumentów. Decyzje Kim Jong-una nasuwają bardzo ciekawe wnioski. Po pierwsze turystyka staje się kluczowym elementem nowej polityki gospodarczej KRLD, gdyż nie jest objęta międzynarodowymi sankcjami. Kim Jong-un zamierza połączyć obszary turystyczne Gór Diamentowych, nadmorskiego regionu Wonsan-Kalma oraz ośrodka narciarskiego Masikryong i stworzenie międzynarodowej strefy turystycznej, która po zniesieniu sankcji mogłaby przyciągać podróżników z całego świata. Korei Północnej zależy także na południowokoreańskich turystach, którzy mogliby napłynąć za zgodą Seulu na wznowienie projektów turystycznych. Sankcje natomiast stoją na drodze do obsługi kurortów przez południowokoreańskie firmy. Choć decyzja o rozbiórce budynków nie naruszy sankcji ONZ czy Stanów Zjednoczonych, to będzie przeciwna wspólnej międzykoreańskiej deklaracji z 2018 roku, w której Moon Jae-in i Kim Jong-un zgodzili się na podjęcie wysiłków na rzecz wznowienia projektów Obszaru Przemysłowego Kaesong i turystyki w Górach Diamentowych. Już w noworocznym przemówieniu lider KRLD zapowiedział gotowość wznowienia turystyki w tym regionie, który przez ponad 10 lat został zamrożony. Decyzja o wyburzeniu budynków może więc zwiastować plany zerwania stosunków z Seulem bez bezpośredniego wpływu na relacje ze Stanami Zjednoczonymi.

W tym miejscu należy zwrócić jednak uwagę na przeprowadzenie rekonstrukcji budynków w porozumieniu ze stroną południowokoreańską. Gdyby Kim Jong-un planował zerwać stosunki z Koreą Południową, nie czekałby na zgodę Seulu. W związku z tym można założyć, że lider KRLD testuje gotowość Korei Południowej do wznowienia projektu. Rząd Moon Jae-ina, dla którego polityka normalizacji relacji między koreańskimi jest kluczowa nie zrezygnuje z symbolicznego projektu pojednania w postaci turystycznego szlaku w Górach Diamentowych. Jednocześnie rząd nie może ignorować roszczeń majątkowych środowisk biznesowych. To podejście widać wyraźnie w oświadczeniu Ministerstwa ds. Zjednoczenia, które zamierza chronić prawa własności południowokoreańskich przedsiębiorców, przy jednoczesnym poszukiwaniu możliwości wznowienia (a nawet rozszerzenia) projektów turystycznych zgodnie z międzykoreańskimi porozumieniami. Firma Hyundai-Asan posiada wyłączną koncesję na realizację projektu turystycznego w Górach Diamentowych na okres 50 lat. Rząd południowokoreański stoi przed wyzwaniem prowadzenia negocjacji zarówno ze stroną północnokoreańską, jak i firmą Hyundai-Asan. Kolejnym ograniczeniem są międzynarodowe sankcje: to w ich ramach Seul będzie musiał opracować rozwiązanie. Korea Północna nie wyraziła chęci podjęcia bezpośrednich rozmów, a jedynie wymianę dokumentów, co może oznaczać, że oczekuje od Seulu realnej propozycji wznowienia projektu turystycznego.

Ponadto w tym miesiącu odbyła się także kolejna runda negocjacji ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie podziału kosztów stacjonowania amerykańskich sił wojskowych na Półwyspie Koreańskim. Należy zauważyć, że nacisk na Koreę Południową w sprawie zwiększenia udziału w podziale kosztów ostatecznie może okazać się dla Waszyngtonu niekorzystny: część wymaganej kwoty może zostać pokryta z funduszy przeznaczonych przez Koreańczyków na zakup amerykańskiej broni. Z drugiej strony Seul może zdecydować się pójść na ugodę z Waszyngtonem z obawy o wycofanie przez Donalda Trumpa wojsk amerykańskich, jak to miało miejsce w tym miesiącu w Syrii. Amerykański Prezydent wielokrotnie podkreślał, że utrzymanie sił zbrojnych w Korei Południowej jest zbyt drogie. Przeciwnego zdania są eksperci wojskowi, którzy podkreślają, że obecność amerykańskiego wojska jest niezbędna dla obrony sojuszu przed potencjalnym zagrożeniem ze strony Korei Północnej. Wycofanie się wojsk amerykańskich z Półwyspu Koreańskiego pociągnęłoby za sobą szereg negatywnych konsekwencji: osłabienie lub rozpad sojuszu oraz rozpoczęcie wyścigu zbrojeń nuklearnych w Azji Wschodniej. Korea Południowa bez ochrony ze strony Stanów Zjednoczonych mogłaby zdecydować się na opracowanie i rozmieszczenie broni jądrowej, a w odpowiedzi Japonia mogłaby podjąć takie same starania, wykazując obawę przed zagrożeniem ze strony obu Korei. Chiny także mogłyby zwiększyć swój potencjał jądrowy, który z pewnością przewyższałby siłę Japonii i Korei Południowej. Korea Południowa boryka się obecnie także z innym problemem: gwałtownym spadkiem liczby żołnierzy. Bez wsparcia sił amerykańskich potencjał militarny Korei Południowej jest mniejszy niż Korei Północnej, która w każdej chwili może wznowić prace nad rozwojem broni nuklearnej. Należy zwrócić uwagę, że jeden z najważniejszych celów politycznych KRLD nie uległ zmianie od czasów wojny koreańskiej: zjednoczenie (pod kierownictwem Pjongjangu) Półwyspu Koreańskiego. Obecna zgoda na denuklearyzację jest podyktowana jedynie chęcią uwolnienia od ograniczeń międzynarodowych sankcji, a upragniony przez władze KRLD rozwój gospodarczy ma zrównać pod tym względem obie Koreę, aby zjednoczenie odbyło się pod przywództwem silniejszego militarnie i gospodarczo państwa. Pomimo zapowiadanych zmian, Korea Północna nie rozbroiła swojego arsenału, a jedynie wstrzymała pracę nad jego rozwojem. Nie wdrożyła postanowień zeszłorocznego międzykoreańskiego porozumienia wojskowego, które zakładało zmniejszenie siły militarnej w strefie zdemilitaryzowanej. Wygląda na to, że KRLD znów stosuje strategię, która polega na pozornej zgodzie na współpracę ze społecznością międzynarodową, aby wymusić korzystne dla siebie decyzje, a następnie wrócić do użycia siły. Dla KRLD pierwszym krokiem do dominacji byłoby właśnie usunięcie żołnierzy amerykańskich z Półwyspu Koreańskiego, zgodnie ze strategią „dziel i rządź”: podzieli sojusz amerykańsko-południowokoreański, by zdobyć przewagę.

Negocjacje w sprawie podziału kosztów będą prawdopodobnie przypominać zeszłoroczne: strona amerykańska będzie testować na ile ustępstw zgodzi się Korea Południowa. Ostatecznie nowa umowa, znów obowiązująca tylko rok zostanie podpisana, aby nie sprowokować Donalda Trumpa do wycofania wojsk amerykańskich.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

